

OBSAH

Seznam zkratek	7
Úvod.....	10
1 Z historie tvorby bezbariérového prostředí	11
1.1 Počátky	11
1.2 První vyhláška	12
1.3 Nové podmínky - nové možnosti	13
1.4 Cesta k nové vyhlášce	14
1.5 Od r. 2002 do současnosti	15
2 Úvod do problematiky bezbariérové dopravy	16
2.1 Osoby s omezenou schopností pohybu a orientace	16
2.2 Bariéra	17
2.3 Definice pojmu „bezbariérový“	18
2.4 Systémový přístup k tvorbě bezbariérového prostředí	21
2.4.1 Kritické místo	21
2.4.2 Segmenty důležité pro přístupnost veřejné dopravy a jejich interakce	24
2.5 Je dobré vědět.....	24
2.6 Poznámka k vyhlášce č. 398/2009 Sb.	25
3 Principy a specifika pohybu, orientace a komunikace OOSPO	26
3.1 Osoby s postižením pohybového aparátu	26
3.1.1 Základní pojmy v problematice osob s postižením pohybového aparátu	26
3.1.2 Principy pohybu a orientace osob s postižením pohybového aparátu	28
3.2 Osoby s postižením sluchu	29
3.2.1 Základní pojmy v problematice sluchově postižených osob	29
3.2.2 Specifika a principy orientace a komunikace osob s postižením sluchu	30
3.3 Osoby hluchoslepé	31
3.4 Osoby s postižením zraku	31
3.4.1 Základní pojmy v problematice osob s postižením zraku.....	32
3.4.2 Specifika, principy a úpravy prostředí pro zrakově postižené osoby	34
3.4.3 Hmatové úpravy pro slepeckou hůl a nášlap	36
3.4.4 Další úpravy pro zrakově postižené osoby	42
4 Současný stav přístupnosti veřejné dopravy	44
4.1 Současný stav teoretického poznání.....	44
4.1.1 Česká republika	44
4.1.2 Zahraničí.....	45
4.2 Přístupnost veřejné dopravy v praxi	46
4.2.1 Hodnocení projektantů a zaměstnanců stavebních a speciálních stavebních úřadů	47
4.2.2 Přístupnost veřejné dopravy pro osoby s postižením pohybového aparátu.....	49
4.2.3 Přístupnost veřejné dopravy pro osoby s postižením zraku	50
4.2.4 Přístupnost veřejné dopravy pro osoby s postižením sluchu	52
4.3 Charakteristika přístupnosti prostředí veřejné dopravy	54
4.4 Praktická doporučení ke zlepšení přístupnosti veřejné dopravy	55
4.5 Metodická doporučení ke zlepšení přístupnosti veřejné dopravy	55
4.5.1 Systémová práce na legislativě v jednotlivých rezortech	55
4.5.2 Systémová práce na technických předpisech	56
4.5.3 Systémová práce při přípravě odborné veřejnosti	56
4.5.4 Jednoznačné určení práv a povinností ve všech fázích výstavby	56
4.5.5 Technická podpora přípravy a realizace dopravních staveb	57

5	Právní prostředí a správní řízení pro tvorbu bezbariérového prostředí	58
5.1	Vztah mezinárodních a vnitrostátních právních předpisů	58
5.2	Výkon státní správy v dopravě a telekomunikacích	59
5.3	Drážní doprava	61
5.3.1	Stavby drah, stavby na dráze a stavební řízení	62
5.3.2	Výkon státní správy ve věcech drah	63
5.3.3	Provozování dráhy a drážní dopravy	64
5.4	Silniční doprava a pozemní komunikace	66
5.4.1	Výkon státní správy	66
5.4.2	Provoz a pozemní komunikace	67
5.5	Letecká doprava	68
5.6	Mezioborové předpisy	69
6	Bezbariérové prostředí ve veřejné dopravě	71
6.1	Metodický přístup	71
6.1.1	Dekompozice systému	71
6.1.2	Další zásady tvorby bezbariérového prostředí	75
6.1.3	Základní parametry a vlastnosti bezbariérového prostředí	76
6.1.4	Specifické parametry a vlastnosti bezbariérového prostředí	77
7	Bezbariérové prostředí pozemních komunikací a veřejných ploch	79
7.1	Vlastnosti vybraných dílčích funkčních částí staveb	79
7.1.1	Vlastnosti varovného pásu	79
7.1.2	Vlastnosti signálního pásu	80
7.1.3	Vlastnosti vodícího pásu přechodu	81
7.2	Chodník	81
7.2.1	Vlastnosti a parametry chodníku	82
7.2.2	Chyby v úpravách chodníků	84
7.3	Místo pro přecházení se sníženým obrubníkem	84
7.4	Přechody pro chodce	85
7.4.1	Vlastnosti přechodu pro chodce	86
7.4.2	Chyby v úpravách přechodů pro chodce	87
7.5	Křížení chodníku a tělesa dráhy	87
7.6	Cyklostezky	89
7.6.1	Obecné vlastnosti hmatného pásu	90
7.6.2	Cyklostezky s pásem pro pěší a pro cyklisty na různých úrovních	90
7.6.3	Cyklostezky se smíšeným provozem	91
7.6.4	Chyby na cyklostezkách	92
7.7	Parkoviště a vyhrazená stání	92
7.7.1	Obecné vlastnosti vyhrazeného parkovacího místa	92
7.7.2	Počet vyznačených stání	93
7.7.3	Chyby v úpravách parkovišť	94
8	Bezbariérové prostředí zastávek veřejné dopravy	95
8.1	Společné parametry a vlastnosti zastávek veřejné dopravy	95
8.2	Autobusové a trolejbusové zastávky	97
8.3	Tramvajové zastávky	97
8.4	Chyby v úpravách zastávek veřejné dopravy	99
9	Bezbariérové prostředí odbavovacích hal	100
9.1	Přístup k odbavovacím halám	100
9.1.1	Osoby pohybově postižené	100

9.1.2	Osoby zrakově postižené	101
9.2	Vstup do odbavovací haly	102
9.2.1	Osoby pohybově postižené	102
9.2.2	Osoby s postižením zraku	103
9.2.3	Osoby s postižením sluchu	103
9.3	Interiér odbavovací haly	104
9.3.1	Výdejna jízdních dokladů	104
9.3.2	Informační centrum	105
9.3.3	Čekárna	105
9.3.4	Úschovny zavazadel	105
9.3.5	Hygienická zařízení	106
9.3.6	Prodejní místa	106
9.3.7	Prodejní automaty	106
9.3.8	Mobiliář	106
9.3.9	Telefonní automaty	107
9.3.10	Označovače jízdenek	107
10	Bezbariérové prostředí železničních nástupišť	108
10.1	Přístup k nástupištím	108
10.1.1	Úrovňový přístup	108
10.1.2	Mimoúrovňový přístup	109
10.1.3	Chyby na přístupových cestách	109
10.2	Železniční nástupiště	110
10.2.1	Důležité pojmy	111
10.2.2	Základní vlastnosti a parametry úprav železničních nástupišť	113
10.2.3	Akustické informace na nástupišti	115
10.2.4	Nástupní hrana	115
10.2.5	Mezera mezi vozidlem a nástupní hranou	116
10.3	Nástupiště ostrovní a vnější	117
10.3.1	Úpravy pro zrakově postižené na vnějším nástupišti	118
10.3.2	Úpravy pro zrakově postižené na ostrovním nástupišti	119
10.3.3	Úpravy zpevněných ploch	120
10.4	Chyby na železničních nástupištích	120
11	Bezbariérové prostředí vozidel veřejné dopravy	121
11.1	Drážní vozidla	121
11.1.1	Požadavky právních předpisů	121
11.1.2	Požadavky na vozidla dle TSI PRM	122
11.1.3	Železniční vozidla přístupná OOSPO v České republice	124
11.1.4	Vozidla drah tramvajových	128
11.2	Požadavky na silniční vozidla	129
11.3	Autobusy v městském a meziměstském provozu	132
12	Informační a komunikační systémy pro cestující	133
12.1	Obsah a forma předávaných informací pro zrakově postižené osoby	133
12.2	Uživatelské vlastnosti periferních zařízení informačních systémů	134
12.3	Často se vyskytující chyby a nedostatky IS	137
12.4	Příklady správných aplikací	138
12.5	Komunikační systémy	140

13	Personál dopravců	141
13.1	Chování a přístup personálu k osobám s postižením zraku	141
13.2	Chování a přístup personálu k osobám na vozíku	141
13.3	Chování a přístup personálu k osobám s postižením sluchu	142
13.4	Chování a přístup personálu k osobám hluchoslepým	142
13.5	Doporučení	143
14	Technologie přepravy	144
14.1	Možnosti přepravy osob na vozíku vlakem	144
14.1.1	Přeprava garantovanými spoji bez pomoci personálu dopravce	144
14.1.2	Přeprava garantované spoji s pomocí personálu dopravce	145
14.1.3	Zařazení vhodného vozu	145
14.1.4	Přeprava zvláštním vlakem	147
14.1.5	Lhůty pro objednání přepravy	147
14.1.6	Možnosti zkrácení objednávací lhůty pro zařazení vozu do vlaku	147
14.2	Možnosti přepravy v silniční dopravě	149
14.3	Časová náročnost přestupů	150
14.3.1	Analýza přestupu	150
14.3.2	Opatření pro úsporu přestupních časů	154
14.4	Bezbariérové trasy na území města	154
14.4.1	Financování úprav na BB trasách, budovách a MHD	154
14.4.2	Návrh ucelených bezbariérových tras v městském prostředí	156
14.4.3	Doporučení k tvorbě bezbariérového prostředí v pěší dopravě na území města	158
14.5	Hodnocení úrovně přístupnosti	158
14.6	Časové aspekty přepravy cestujících na vozíku	160
15	Prostředky a opatření k překonání bariér pro osoby s postižením zraku	164
15.1	Akustická signalizace na přechodech pro chodce	164
15.2	Akustická signalizace na dělených přechodech	164
15.3	Akustické orientační majáky	165
15.4	Povelová souprava pro nevidomé do vozidel veřejné dopravy	167
15.5	Elektronické informační systémy s výstupem pro nevidomé	167
16	Instituce a organizace zdravotně postižených	169
16.1	Vládní výbor pro zdravotně postižené občany	169
16.2	Národní rada osob se zdravotním postižením ČR	169
16.3	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých v ČR	170
16.4	Klub přátel červenobílé hole	170
16.5	Další organizace a sdružení	170
	Závěr	172
	Resumé	173
	Rejstřík pojmů	175
	Bibliografie pramenů	176
	Seznam tabulek	183
	Seznam obrázků	184
	Příloha č. 1: Česko-německo-anglicko-esperantský slovníček odborných pojmů	187
	Příloha č. 2: Úpravy železničních nástupišť pro zrakově postižené osoby	189